

Kernpunten 84

In dit nummer: Helmus Wildeman • Kerkofpad een verscholen stukje • Bep van Oosten

6

Wat gebeurde
er met
Calorama?

16

Al 33 jaar
een begrip:

de Historische
Rondwandeling

4

Gerard
van Stijn
vertrekt

12

De passie van de
Markt onder
de Linden Ladies

Branding.

Parallel Boulevard 214c
Noordwijk aan Zee
071 368 18 18

DRINKLAND

NEERLANDS
BEST GESORTEERDE
SLIJTERIJ/WIJNHANDEL

VINDT U AAN DE

MAARTEN KRUYTSTRAAT 24
2202 GX NOORDWIJK A/ZEE
TEL: 071 - 3612182

Nico Meeuwenoord Steengoed

Kom eens vrijblijvend langs en neem een kijkje in onze Showtuin!

WIJ GEVEN U EEN STEENGOED ADVIES!

Delfweg 36 • 2211 VM Noordwijkerhout
tel: 0252 - 420986 • Fax: 0252 - 423075

WWW.NICOMEEUWENOORD.NL

KRIJN VAN DER BENT, *keurslager*
Specialist in barbecue, gourmet, catering en horeca

Kerkstraat 50 - 2201 KN Noordwijk
071 3612720 of 06 24239460
www.vanderbent.keurslager.nl
info@vanderbent.keurslager.nl

Colofon, nr. 84
Kernpunten is een uitgave
van vereniging
De Oude Dorpskern
te Noordwijk-Binnen.
ISSN 1384-377X

Bestuur:
Voorzitter
Paul de Vreede

Secretaris
Babs Cassee

Penningmeester en
ledenadministratie
Hans van der Hoeven

Portefeuille Erfgoed en R.O.
Richard van Triest

Torenklimcommissie
Ellen van Steenberg

Tuinencommissie
Josje van der Tonnekreek

Secretariaat:
De Oude Dorpskern
Postbus 364
2200 AJ Noordwijk
www.deoudedorpskern.nl

Redactieraad:
Paul de Vreede
Kees Verweij
Willem van Vugt
Wim Siemerink

Eindredactie:
Babs Cassee
Paul de Vreede

Interviewers/redacteuren:
Dorine Holman
Han Kuijper
Gerard Persoon
Wim Siemerink
Kees Verweij
Helmus Wildeman

Fotografie/Archiefmateriaal:
Monica Stuurup, Nico v/d Berg,
Hans v/d Hoeven (Fotogroep X 65)
Huig van Duin
Kees Verweij
Gerard Persoon
Noordwijk in Beeld
Genootschap "Oud Noordwijk"
Willem van den Haak
Wim Siemerink

Vormgeving:
Bureau Booy
Dirk-Jan Booy

Druk:
Multicopy, Katwijk

Van de bestuurstafel

De opbrengst (€ 2.000,-) van de Muzikale Kerstwandeling werd uitgereikt aan de Voedselbank.

In januari kwamen Gerard van Stijn en Hans Stol, die zich beiden intensief met het parkeerbeleid en het verkeerscirculatieplan bezig hielden, gezamenlijk tot de conclusie dat ze de samenwerking met dit college en deze gemeenteraad niet meer zagen zitten. Het gevolg was dat ze uit het bestuur stapten en we plotseling tot onze spijt onze zeer gewaardeerde voorzitter en een actief en deskundig bestuurslid op het gebied van RO kwijt waren. (zie verder het interview op blz. 4)

Het bestuur is hard op zoek naar aanvulling. Overigens had wethouder Martijn Vroom net in oktober besloten om bij het eerste deel van de bestuursvergadering aanwezig te zijn om de communicatie te verbeteren. Dat werkt goed, korte lijnen.

Verkeerscirculatieplan (VCP):

Eindelijk gaat het VCP er komen. Er is een bureau geselecteerd dat gesprekken gaat voeren met alle betrokken instanties, waaronder DOD. De opmerkingen worden meegenomen in het uiteindelijke plan. Er wordt een jaar voor uitgetrokken.

Bewonersonderzoek

Ons voornemen om een bewonersonderzoek op te zetten in de oude kern van Noordwijk Binnen heeft het nodige losgemaakt. Paul de Vreede heeft er enorm veel energie en tijd in gestopt en het vervolg zal in de komende tijd nog behoorlijk wat tijd en inzet van het bestuur vragen.

100-punten verbeterplan

Het resultaat van het bewonersonderzoek is neergelegd in het 100-puntenverbeterplan, dat op 22 april aan de wethouder en de ambtenaren die bij de uitvoering betrokken zijn, is gepresenteerd. Op

het gemeentehuis wordt gekeken naar oplossingen op de korte, middellange en lange termijn. Helaas kunnen niet al onze wensen gerealiseerd worden. Soms wordt er gewoon "nee" verkocht.. Het plan wordt regelmatig bijgesteld, we blijven er dicht bovenop zitten.

Werkgroepen Erfgoed en Cultuur

Een gevolg van het bewonersonderzoek is ook het instellen van twee werkgroepen, die ideeën aandragen op het gebied van het versterken van het erfgoed en nieuwe initiatieven op het gebied van kunst en cultuur. We zijn nog maar net begonnen, maar er komt al veel creativiteit los! U hoort hier meer van.

Muzikale Kerstwandeling

De commissie die de Kerstwandeling organiseert is ook in beweging. Ed Beuk stopt na drie jaar en Gerard van Stijn vertrekt vanwege zijn vertrek uit het bestuur van DOD. Ook daar zijn dus nieuwe mensen nodig. Frans Bruinzeel is bereid om de coördinatie op zich te nemen. Daar zijn we blij mee, maar meer vrijwilligers zijn nodig. Het is uitgegroeid tot een prachtig evenement, dat we graag willen continueren. Het was met 1000 deelnemers in 2012 weer een groot succes.

Platform Cultureel Erfgoed Noordwijk (PCEN)

In goed overleg met het PCEN en de gemeente is dit jaar € 5000,- vanuit het Erfgoedfonds besteed aan het onderzoek naar de Loop van de Oude Rijn.

Het is duidelijk: De Oude Dorpskern is volop in beweging.

Wilt u meedoen, meld u aan!

Babs Cassee, secretaris.

Tekst: Wim Siemerink Fotografie: Monica Stuuroop

In 2006 werd hij de voorzitter. Dit voorjaar wierp hij plots de handdoek in de ring. Niet iedereen had daar begrip voor. Maar Gerard van Stijn was het gemeentelijk draaien zat.

Heel relaxed zitten we in zijn prachtige woning aan de koffie. En we praten honderd uit. In eerste instantie over vroeger. Wat ooit mijn bloemenwinkel was huurde ik aanvankelijk van hem, later werd ik de tevreden eigenaar. En één ding hebben we gemeen: De Voorstraat is in onze geschiedenis belangrijk geweest. Niet alleen vanwege het bedoelde pand tegenover het voormalig Hof van Holland. Gerard: "Mijn grootvader had een kapperszaak en kleermakerij in het zuidelijke deel van de Voorstraat, schuin tegenover de Offemweg, waar mijn oom Jan Vink een fietsenwinkel had".

Er volgen een aantal ervaringen en herinneringen. Maar daar was dit gesprek niet voor bedoeld.

Meer vrije tijd

De historie is altijd leuk, maar we willen meer weten over het hoe en waarom van zijn besluit om per direct de voorzittershamer van DOD neer te leggen. Op mijn eerste vraag: "Hoe gaat het er mee?", antwoordt Gerard: "Met mij gaat het heel goed. Ik heb wat meer vrije tijd en dat kan ik wel gebruiken". Hij verklaart dat de voorzittersfunctie meestal twee dagen per week in beslag nam, want overleg met gemeente, wijkbewoners, organisaties en medebestuurders en het oplossen van knelpunten was tijdrovend.

Overleg met de bewoners van de Oude Dorpskern.

Gerard van Stijn vertrekt:

'ik wilde de mensen wakker schudden!'

Onwaarheden

Het overleg met de gemeente en met name met wethouder Vroom deed Gerard uiteindelijk inzien dat het zo niet verder kon. Onwaarheden, beschuldigingen en verwijten, het werd hem allemaal te veel. Hij besloot om niet de volgende reguliere vergadering af te wachten maar direct een daad te stellen. Om mensen wakker te schudden en om de politici te overtuigen van de ernst van de zaak.

Jeroensplein, een mislukt project

Gerard geeft in vogelvlucht aan hoe het allemaal zo is gekomen. In "De Kern Gezond" van toenmalig wethouder van Rijnberk werd een visie gelanceerd, die tot doel had om de kern van Noordwijk Binnen verkeersluw te maken, maar wel met een actief en attractief centrum. Terwijl juist goede en vooral gemakkelijke bereikbaarheid voor de ondernemers in de kern van levensbelang is!

Het Jeroensplein is in zijn ogen een inmiddels mislukt prestige project van het toenmalige College.

De meeste wijkbewoners, ondernemers en bezoekers vinden dit 'dode plein' inclusief bestrating en de afschuwelijke paaltjes geen aanwinst. Gerard hekelte ook de haast die werd gemaakt, omdat de subsidieverordening dit zou eisen. "De subsidie had ook gebruikt mogen worden voor andere aanpassingen in de Oude Kern".

Over Parkeren...

Inmiddels werden bij herhaling afspraken gemaakt over parkeren. Gerard: "Afspraken die vervolgens door wethouder Vroom niet werden nagekomen". Het niet compenseren van de parkeerplaatsen die bij de verplaatsing van vishandel Hoek verloren gaan, was de bekende druppel.

Met als gevolg dat Gerard, met in zijn kielzog Hans Stol, besloot om een daad te stellen.

Toch voldoening

Overigens kijkt Gerard toch met voldoening terug. "De jubileumviering bracht de diverse groepen in de DOD veel dicht bij elkaar. Er werd gewerkt met

nieuw elan. De huisstijl, Kernpunten, de website en tal van activiteiten werden gemoderniseerd. De revitalisering van een club die geen wijkvereniging wilde zijn, maar in het belang van heel Noordwijk de mogelijkheden van de kern wilde etaleren. En vooral ook belangrijk

Focus op Noordwijk Binnen

wilde zijn voor de Kern als winkelgebied en als woonomgeving.

"We gingen gezamenlijk op zoek naar een jubileumcadeau: een prachtig beeld van Henriëtte van Pallandt voor de bewoners, dat in de buurt van de Oude Jeroen moest worden geplaatst". Uiteindelijk kwam het tegenover het Raadhuis op het Jeroensplein.

Toekomst: focus op Noordwijk-Binnen

De maandelijkse bestuursvergaderingen vroegen aandacht. De Markt onder de Linden, de Muzikale Kerstwandeling en de Kerstmarkt werden georganiseerd met de medewerking van heel veel vrijwilligers.

Aanvankelijk was Ruimtelijke Ordening, Verkeerscirculatie met Infrastructuur en Parkeren een taak van de voorzitter. Gerard vult aan: "Maar al gauw kwam er een commissie waarin tevens Richard van Triest en Hans Stol plaats namen".

Over de toekomst heeft Gerard ook een mening. Omdat hij belangen heeft zowel in Noordwijk aan Zee als in Binnen is zijn opmerking heel verwonderlijk. "In Binnen moeten ze op hun hoede zijn. Het gaat in Noordwijk alleen nog maar over Noordwijk aan Zee. De aandacht van onder meer politiek en belangenorganisaties gaan in het algemeen uit naar Noordwijk aan Zee met slechts 7000 bewoners ten opzichte van de 17000 bewoners van Noordwijk Binnen".

Prettige tijd

Wie denkt dat Gerard van Stijn teleurgesteld terugblijkt, vergist zich schromelijk. "Ik heb een hele prettige tijd gehad. Plezierig samengewerkt met anderen en best veel dingen voor elkaar gekregen. Met mijn opstappen wilde ik slechts een daad stellen in het belang van Noordwijk Binnen".

Daarbij geeft hij nog een laatste opmerking. Hij voorspelt dat op alle fronten veel vrijwilligers straks zullen afhaken vanwege de handhaving van belachelijk onzinnige wet- en regelgeving.

"Ik wilde de politici overtuigen van de ernst van de zaak"

Een begrip in Noordwijk-Binnen: Calorama

Tekst: Kees Verweij Fotografie: collectie Kees Verweij

Tijdens de oorlog werd er niet of nauwelijks gebouwd. Overal heerste schaarste aan goede woonruimte, temeer daar tal van Noordwijkers vanwege de aanleg van de Atlantikwal naar elders moesten uitwijken of geëvacueerd werden. De nood was zo hoog, dat zelfs het vorderen van woonruimte niet werd geschuwd.

De 'Rode Pannenbuurt', ook wel de nieuwe buurt

Vlak na de oorlog trachtte men binnen de gemeente Noordwijk de woningvoorraad weer enigszins op peil te brengen, maar eerst moest men ook bestuurlijk weer op orde komen. De Gemeenteraad was door de Duitsers naar huis gestuurd, bestuurders ontslagen of uitgeweken en dat moest na de oorlog allemaal weer hersteld worden. Zo duurde het nog tot het begin van de vijftiger jaren, voordat men aan een behoorlijk bouwproject toe was. In dit geval ging het om de nieuwbouwwijk Calorama, gelegen tussen de St. Jeroensweg en het landgoed Calorama; de eerste 'nieuwe buurt' na W.O. II, ook wel de rode pannenbuurt genoemd om z'n frisse nieuwe uiterlijk.

Gedeelte landgoed 'gesloopt'

Ten behoeve van deze aanleg werd een deel van het landgoed gesloopt, wat heden ten dage zeker tot grote protesten zou hebben geleid. Kennelijk was men destijds zo van de noodzaak overtuigd, dat protesten tegen het slopen van een deel van het landgoed nauwelijks hebben gespeeld. Misschien, dat ook de staat van het landgoed, zo vlak na de oorlog, heeft meegespeeld, want vele Noordwijkers zullen vooral tijdens de laatste jaren van de oorlog zich warm hebben moeten houden ten koste van de bomen op Calorama.

De opzet van deze wijk is vrij eenvoudig, want de wijk is opgebouwd uit een aantal parallel lopende straten, die haaks op de St. Jeroensweg staan. Aan de achterzijde worden deze straten met elkaar verbonden

Het duurde tot begin jaren vijftig voordat het bouwproject Calorama van de grond kwam

door de Gouden Regenstraat. In de huizen valt niet zoveel variatie te bespeuren. Het zijn bijna alle vrij ondiepe doorzonwoningen, in rijen gegroepeerd. Wel is er nog enige ruimte gecreëerd door middel van groenstroken in de straat.

Een wijk zonder voorzieningen

In de wijk Calorama waren nauwelijks voorzieningen. Het enige winkelpand, dat met de bouw van deze wijk ontstond, was op de hoek van De la Basse Courcaenstraat/St. Jeroensweg. In het begin was hier een soort supermarkt van Zoutenbier gevestigd. Later had de heer Zoutenbier een grote rijdende winkel, waarmee hij zijn klanten bezocht. In 1970 verkocht hij dit winkelpand aan de heer C.L.P. Lassooy, die er een uitgebreide winkel voor allerlei verfspullen in vestigde. Tegenwoordig staat zijn zoon in deze zaak. Het pand zelf is enkele malen uitgebreid en voorziet in een belangrijke behoefte voor niet alleen bewoners van Calorama, maar eigenlijk voor geheel Noordwijk. Voor het overige moesten de bewoners zich redden met de voorzieningen in het oude gedeelte van de IJmuidersstraat en de St. Jeroensweg, waar overigens nog steeds sprake is van een behoorlijk bestand aan winkels.

Kasteelmuurwoningen, zonder ramen achter

Jaren later is langs de Gouden Regenstraat tegen het huidige landgoed Calorama aan een lang woninglint gebouwd, dat in de volksmond bekend staat als de "kasteelmuurwoningen"

Het metselen van de 'kasteelmuur'

Deze woningen vormen als het ware een muur rond het landgoed, hetgeen ook de bedoeling was van de huidige eigenaar. Deze eigenaar klaagde er steeds over, dat de lieve jeugd telkens over de muur heen klom of zelfs de poort had gesloopt om vrij in het bos te kunnen spelen. Het bos en zijn zorgvuldig gerestaureerde fraaie theekoepel raakte dusdanig toegetakeld, dat de eigenaar eind vorige eeuw besloot langs zijn landgoed een woningbouwproject te laten ontwikkelen, dat tevens tot doel had een beschermende wal rond dit bos op te trekken. Voorwaarde was, dat men slechts

aan de voorzijde ramen kreeg, zodat men niet aan de achterzijde in het bos kon kijken. Zo werd de privacy van de eigenaar gewaarborgd. De torentjes boven deze woningen gaven het geheel een kasteelachtig uiterlijk; vandaar ook de naam "kasteelmuurwoningen".

Landgoed Calorama, 'n rijke familiegeschiedenis

De wijk Calorama ontleent zijn naam aan het gelijknamige landgoed, dat daarnaast gelegen is. Aan de voorzijde van het bos langs de Gooweg staat het grote buitenhuis, dat in zijn oorsprong

Nieuwe woningen vormden nu een deel van voormalig landgoed Calorama

Het buitenhuis van Calorama bestaat nog immer

De namen van de daar geteelde kruiden vormen nu de huidige straatnamen van Calorama

Daar waar nu een woonwijk is verzezen werden vroeger kruiden geteeld.

CENTRUM VAN DE KRUIDENTEELT

Het landgoed Calorama vervulde op het gebied van de kruidenteelt vanouds al een belangrijke rol, getuige de vele geschriften, die sedert het laatste kwart van de 18e eeuw bewaard zijn gebleven. In de loop van de 19e eeuw trad ook een tweede firmant naar voren, nl. de heer P. Lindhout. Hoewel de Groeneveldtak na 1845 geheel uitgestorven was is het kruidenbedrijf en later ook het bollenbedrijf tot in het laatste kwart van de 20e eeuw de Firma Groeneveld & Lindhout blijven heten. In en rond het landgoed Calorama heeft de firma Groeneveld & Lindhout tot 1930 de teelt van kruiden beoefend, waarna zij nog geruime tijd zich alleen op de teelt van bollen toelegde. Dat de teelt van kruiden in en rond Calorama van groot belang was moge o.a. blijken uit de verschillende straatnamen, die aan de straten in de woonwijk Calorama gegeven werden zoals Jasmijnstraat, Pimpernelstraat en Marjoleinstraat..

- dateert uit de 17e eeuw. De eerste bekende bewoner was Pieter Groeneveld, die er omstreeks eind 18e eeuw/ begin 19e eeuw woonde. Hij hield zich vooral bezig met de teelt van kruiden, die voor het overgrote deel een medicinaal doel hadden. Een der dochters van Pieter Groeneveld, Trijntje Groeneveld, trouwde in 1833 met de handelaar en landbouwer Jacob van Tricht. Na het overlijden van Pieter Groeneveld in 1844 besloot zijn weduwe het herenhuis te verkopen aan haar schoonzoon Jacob van Tricht. Van Tricht is maar 5 jaar eigenaar van dit buitenhuis geweest, want op 3 januari 1848 verkocht hij het landgoed voor f 8100,- aan de koopman Jan Everwijn. Deze Jan Everwijn, geboren te Beets, was doctor

in de filosofie en biologie en was vooral werkzaam als kruidkundige. Dr. Everwijn overleed op 8 oktober 1887. Zijn weduwe en zoon bleven op Calorama wonen. De zoon ging evenwel een

Een processie op het "martelveld" waar St. Jeroen ter dood werd gebracht.

geheel andere kant op dan zijn vader, want hij was o.a. buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister te Washington en hij was tevens directeur van de Nederlandse Handelsmaatschappij. Zijn dochter Laurence trouwde in 1922 met Joost Gerard Godard baron Taets van Amerongen. Uit dit huwelijk werd de huidige bewoner H.M. baron Taets van Amerongen geboren.

Calorama, gedenkplaats van de marteldood van St. Jeroen

Het landgoed Calorama is verder beroemd vanwege de vele bedevaartstochten, die hier heen voerden. Deze bedevaartstochten dankten hun oorsprong aan de marteldood van de eerste pastoor van Noordwijk, St. Jeroen, die in 856 had plaatsgevonden. Het verhaal gaat, dat tijdens een der invallen van de Noormannen de Heilige Jeroen gevangen werd genomen en na een lijdenstocht naar Calorama op het zogenaamde martelveld ter dood gebracht werd. Dankzij dit gebeuren ontstonden al in de vroege middeleeuwen de eerste bedevaarten en het is aan deze bedevaarten te danken, dat we heden ten dage nog zo'n mooie en oude kerk in ons centrum hebben.

Het poortje vormde de toegang tot het martelveld

Het 'eeuwenoude' St Jeroenspoortje

De grote ommekeer kwam in 1892, toen Paus Leo XIII Noordwijk weer officieel als bedevaartsplaats erkende. Bij deze gelegenheid werden enkele relieken van de Heilige Jeroen aan de Parochie overgedragen en daarmee was de verering van St. Jeroen wederom een feit. Tot ver na de Tweede Wereldoorlog trokken jaarlijks grote groepen pelgrims naar het bos van Calorama om op het martelveld de gewelddadige dood van St. Jeroen te gedenken. Vanaf de St. Jeroensweg trok de stoet door het z.g. St. Jeroenspoortje, waarna de stoet werd gegroepeerd rond het martelveld. Op bijgaande afbeelding van het St. Jeroenspoortje staat, dat dit poortje dateert uit het sterfjaar van St. Jeroen, nl. 856. Later onderzoek wees uit, dat dit poortje pas is gebouwd rond 1800. Maar het verhaal is er niet minder om. Op het martelveld werd de geschiedenis van St. Jeroen verteld en werden er gebeden uitgesproken.

Bedevaart wordt 'Ommegang'

Na de Tweede Wereldoorlog en na de totstandkoming van de nieuwe woonwijk Calorama boog men bij de kruising St. Jeroensweg/Leydtwech rechtsaf en trok men door een nieuwe poort in de opnieuw opgetrokken muur het bos in. De toegangsweg, een onderdeel van de nieuwe woonwijk Calorama, was dus heel toepasselijk

Leydtwech genoemd.

De bedevaarten naar het bos van Calorama behoren nu tot het verleden, maar daarvoor is in de plaats gekomen de jaarlijkse "Ommegang", die symbool staat voor de lijdenstocht, die de Heilige Jeroen indertijd heeft afgelegd, voordat hij in het bos ter dood werd gebracht. Deze tocht voert langs de vijf "heilige bruggen", die thans nog deels in het dorpsbeeld te herkennen zijn.

De jaarlijkse Ommegang voert langs de vijf "heilige bruggen"

Bovenop de heuvel aan de St. Jeroensweg stond een uitkijktoren met de naam Belvédère.

NAAST GELEGEN JEROENSBURG EN BEGRAAFPLAATS

Langs de St. Jeroensweg, ongeveer tegen de huidige R.K. Begraafplaats, lag voor de oorlog een heuse heuvel, de St. Jeroensberg genaamd. Op deze "berg" had men een hoge uitkijktoren gebouwd en dit punt was vroeger een leuk uitstapje voor vele Noordwijkers.

Verderop, vlak naast het bos van Calorama, werd in 1871 de R.K. Begraafplaats gesticht. Ongeveer in het midden kwam een grote kapel, die onlangs nog geheel is opgeknapt. Voor de ingang van deze kapel ligt het grote priestergraf, waar sedert 1888 de dekens en de pastoors van Noordwijk begraven liggen. Tussen de graven vallen een tweetal bijzondere graven op nl. het mausoleum van de bekende operazanger Jacques Urlus, die daar sedert 1936 begraven ligt. Het andere graf is van Maria Montessori, gebouwd in de vorm van een cirkel met een grote opening aan de voorzijde. Zij overleed in 1952 tijdens haar verblijf in Noordwijk en conform haar wens werd zij daar in stilte begraven.

Tekst: Kees Verweij
Fotografie: Regionaal archief Leiden

Het Kerkhofpad, een verscholen stukje Noordwijk

Aan de rechterzijde
ziet u dat het pad
liep van de oude
school naar
de begraafplaats.

Er is weinig veranderd aan het oostelijke gedeelte van het Kerkhofpad, er zijn natuurlijk wel wat auto's bijgekomen....

Drie jaar geleden schreef Kees Verweij een stukje in dit blad over de renovatie van het Dompad, die inmiddels geheel is afgerond. Hij is toen ook in de geschiedenis van het Dompad gedoken, want het gaat hier immers om de oudste verbindingsweg tussen Noordwijk Binnen en Noordwijk aan Zee.

Hoe liep die weg vroeger?

Het opmerkelijke van deze weg is, dat hij min of meer doodloopt tegen de Algemene Begraafplaats en het huidige Dobbelmanduin. Hoe deze weg verder naar de kern van Noordwijk aan Zee gelopen heeft is niet precies bekend. Denkbaar is, dat deze weg verder liep langs de onderkant van de Prins Hendrikweg en bij de kruising met de Nieuwe Zeeweg naar links afboog in de richting van de Hoofdstraat. Op deze manier kon men de hoge helling bij de Algemene

Begraafplaats vermijden, want het was haast ondoenlijk om met de toen bekende vervoermiddelen deze hoge duinenrij over te steken.

Het Diefpad

We hebben het destijds alleen gehad over het Dompad en daarbij denken we aan het gedeelte tussen de Lijnbaanweg en de Algemene Begraafplaats, maar het begin van deze weg lag eigenlijk bij de

Bronckhorststraat nabij de voormalige brandweerkazerne. Vooral op oude kaarten is te zien, dat het Dompad en het Kerkhofpad één doorlopend geheel vormden, dat ook onder de naam van Diefpad bekend stond. De doorsnijding door de Lijnbaanweg is al van vroege datum, want het tracé van de Lijnbaanweg was, zoals de huidige naam al aangeeft, in de 17e en 18e eeuw een lijnbaan, waar over een lengte van ettelijke honderden meters touwen in elkaar werden gedraaid. Opmerkelijk is, dat de naam Lijnbaanweg pas van veel later datum is, want op een kaart van 1830 staat deze weg nog als "Kokkenweg" aangegeven en vertoonde nog nauwelijks enige bebouwing.

Bebouwing pas begin 20e eeuw

Het Kerkhofpad kende aan het begin van de vorige eeuw en uiteraard ook daarvoor geen enkele bebouwing. Op oude ansichtkaarten is dit nog duidelijke

lijk te zien. Het vroegere woonhuis en de bollenschuur van Salman vormde op de hoek Kerkhofpad/Lijnbaanweg de enige onderbreking in het verder nog geheel open bollenland, dat direct achter de voormalige brandweerkazerne aan de Bronckhorststraat begon. Pas in de begin van de 20e eeuw kwam de eerste bebouwing langs het Kerkhofpad tot stand. Dit is bijvoorbeeld duidelijk te zien op een plattegrond van Noordwijk uit de twintiger jaren. Opvallend is, dat de naam Kerkhofpad toen ook gold voor het gehele Dompad. Pas in 1992 werd officieel door de gemeenteraad besloten het gedeelte tussen de Bronckhorststraat en de Lijnbaanweg Kerkhofpad te noemen en het gedeelte tussen de Lijnbaanweg en de Algemene Begraafplaats Dompad.

Stap voor stap "opgevuld"

In de daaropvolgende decennia ziet men, dat het gehele Kerkhofpad zo langzamerhand werd "opgevuld". Dat het hier niet om een duidelijk planmatig geheel gaat, is duidelijk te zien. Telkens werd er een blokje of een apart huis naast gebouwd en op deze manier is het toch een afwisselend geheel geworden, waar men duidelijk de ontwikkelingen in bouwstijl gedurende een periode van bijna 100 jaar kan aflezen.

Annemarie Boonstra is vier jaar geleden begonnen als coördinator van de Tuinenmarktcommissie. De markt, die nu 26 jaar bestaat, is klein begonnen, maar in de loop der jaren uitgegroeid tot het grootste evenement in Noordwijk Binnen. Annemarie neemt afscheid en kijkt terug...

Tekst: Han Kuijper
Fotografie: Monica Stuurup

Annemarie blijkt terug

Boonstra: "Ik trof een team aan met heel enthousiaste mensen met ieder een eigen zelfstandige taak. We vergaderden een maal per maand en het was nog wat amateuristisch, het moest vooral gezellig zijn. Maar nu zie je dat het veel professioneler is geworden. Vroeger ging er veel met de hand en per post, nu zijn er veel meer mogelijkheden door internet en e-mail".

Een giga evenement

Op de vraag wat ze zo leuk vond aan het organiseren van de Tuinenmarkt zegt ze: "Ik vind het leuk om met vrijwilligers een gigantisch evenement neer te zetten voor Noordwijk. We begonnen kleinschalig en er waren nauwelijks voorschriften. Het ging er, zoals ik al zei, tamelijk amateuristisch aan toe. Door de strenge regelgeving en de nieuwe eisen, die de gemeente stelt t.a.v. veiligheid, worden we nu gedwongen om een uitgebreid veiligheidsplan in te dienen. Ieder risico moet worden uitgesloten.

Vroeger had je genoeg aan één A4-tje, nu zijn het er minimaal vijf met een veiligheidsplan, een verkeerscirculatieplan, EHBO, een tekening op schaal met brandkranen en kraamplaatsen, verkeersregelaars, s'avonds beveiliging... 't Stopt niet, elk jaar komen er nieuwe items bij. Die andere kant is zoveel leuker, iets neerzetten, een landelijk evenement, het grootste evenement in Noordwijk Binnen en één van de weinige in Nederland die het alleen maar doen met vrijwilligers..."

De ambiance krijg je cadeau

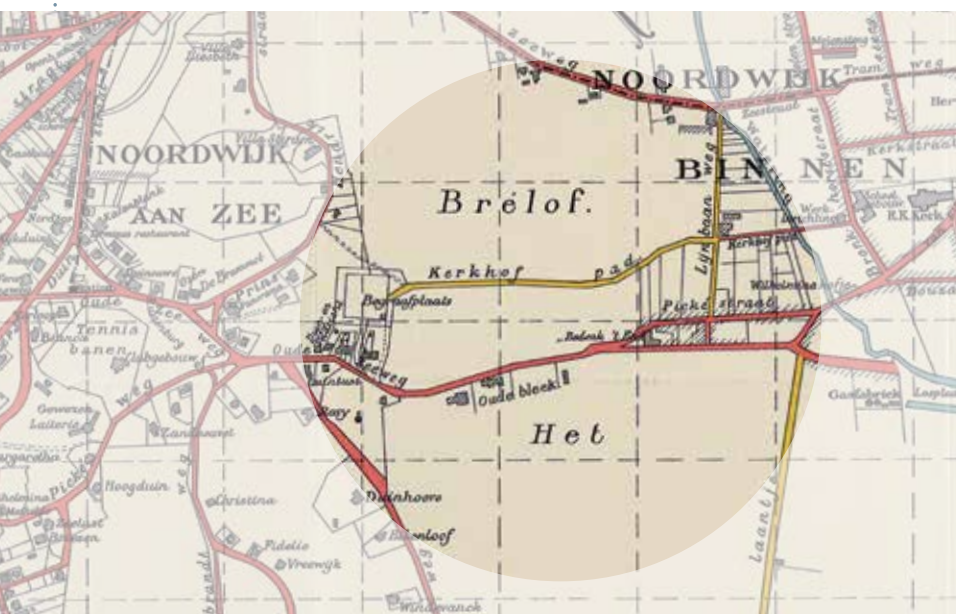
Het leukste was om te bouwen aan een iets meer gestroomlijnde organisatie zonder afbreuk te doen aan de inzet van vrijwilligers. Het was toch een prestatie om dat ieder jaar opnieuw voor elkaar te krijgen.

Boonstra: "Je moet het niet onderschatten. Wij trekken mensen die van

bijzondere planten en bloemen houden. Geraniums kun je overal kopen maar wij proberen een bijzonder assortiment te krijgen en het is een hele klus om dat op peil te houden. Kijk, de ambiance krijg je met de Voorstraat en het Lindenplein cadeau, de rest moeten wij doen. We schatten het aantal bezoekers op 10.000 en het team is altijd in staat om flexibel en inventief veel op te lossen." Aan de open tuinen wordt heel veel aandacht besteed... 25 jaar geleden was er alleen een kunstmarkt, toen kwam er wat meer groen en fietsen langs de tuinen bij, daarna een combinatie..."

Een hele eer

Boonstra: "Ik heb veel mensen leren kennen en het was een hele eer om aan een zo mooi evenement te mogen meewerken. Maar er komt nu zo veel op je af met nieuwe regelgeving... Nieuw bloed met andere netwerken kan voortbouwen op wat is opgebouwd in het verleden. Ik wil betrokken blijven en ze mogen me bellen. Ik heb een goede opvolgster en daar ben ik blij om!"

Op de plattegrond [bijgewerkt tot mei 1913] is duidelijk te zien dat het Kerkhofpad de Lijnbaanweg doorkruiste en van Noordwijk Binnen tot aan de [openbare] begraafplaats leidde.

Tekst: Han Kuijper
Fotografie: Nico v/d Berg

De leden van de Commissie Markt onder de Linden en hun passie

Chantal Nugteren [niet op de foto] zit in de afdeling PR. "Ik woon nu 5 jaar in Noordwijk. Mijn achtergrond is de studie vrijetijdskunde en PR zit daarbij. Ik moet niet te enthousiast zijn want het is zo al druk genoeg. Kwaliteit is belangrijk. We hebben een lijst van bladen waar de persberichten naartoe gaan. Je merkt dat mensen trots zijn om bij de Tuinenmarkt betrokken te zijn. De Kerken betrekken we er zo veel mogelijk bij en die werken mee op eigen initiatief met o.a. een Korendag. We maken afspraken om om de tafel te gaan zitten. Kan het gebouw gebruikt worden... denk bijvoorbeeld aan catering? Toilet? Werk genoeg!"

Vanaf september 2012 zijn ze langzaam opgestart om de komende Markt onder de Linden op zaterdag 8 en zondag 9 juni 2013 weer tot een succes te maken. De 27ste editie belooft weer groots te worden. Eer liggen vele uren voorbereiding aan ten grondslag. Een voorstelronde langs de commissieleden:

Janine Lamers heeft als passie kunst én DOD. Ze zocht een dorp met een oude kern en vond Noordwijk... "Ik ben beeldend kunstenaar met veel connecties en kunst is nu voor het eerst te vinden in ruimtes en tuinen rond de Tuinenmarkt. De hele ambiance spreekt aan. Kunst is ook schilderijen, geen bepaalde richting maar wel heel breed. In de statuten van DOD staat dat we Noordwijk op de kaart zetten, óók in het kunstgebeuren. Dus 't liefst met Noordwijkse kunstenaars. Zij komen nu meer in de openbaarheid maar er komen natuurlijk ook kunstenaars van buiten..."

Pia Olierook is marktmeester. Vorig jaar werd een marktmeester ingehuurd, maar dat was eenmalig. "Nu werd ik gevraagd om dat te doen. Ik woon al jaren in Noordwijk en ik wilde dit wél met iemand samen doen. Ik heb vorig jaar veel foto's gemaakt en gesproken met deelnemers. Het was gezellig en ik rolde er zo in. Ik weet een beetje wat er moet gebeuren en ideeën komen en gaan. We (Pia en Nicole) bellen geregeld samen en we koppelen terug" ..

Ellen Alkema zorgt voor de vrijwilligers op de marktkraam van DOD én verleent hand- en spandiensten, zoals inroosteren. Zij heeft de beschikking over een groep van bijna twintig vrijwilligers, die de kraam van DOD bemensen, helpen met opbouwen of flyers rondbrengen. "We kunnen altijd nog vrijwilligers gebruiken, dus wie interesse heeft kan zich melden bij de DOD!"

Josje van der Tonnekreek is de coördinator. Ze zit sinds 2011 bij de Commissie. Eind 2012 wilde Annemarie stoppen; haar functie heeft ze toen overgenomen. "Ik sta met één voet in de PR en de ander in de afdeling communicatie. Ik heb de afgelopen tijd veel geordend en veel gecommuniceerd met de andere commissieleden. Er zit veel werk aan vast. Vergunningen aanvragen bijvoorbeeld wordt steeds complexer en er moet een veiligheidsplan zijn; het is ten slotte een grote markt. Er moeten verkeersregelaars komen omdat er ook een Braderie in de Kerkstraat is. Het zijn dus twee evenementen, die de Gemeente als één ziet. We werken nauw samen voor wat betreft het veiligheidsplan, maar houden onze eigen identiteit.

De Tuinencommissie beheert haar eigen budget: de marktkramen worden verhuurd en daarmee wordt geld gegenereerd waarmee de Commissie bijvoorbeeld de muziek kan betalen.

Doel is een mooie balans tussen kunst, muziek en tuinen te vinden. De doelstelling is kwaliteit en we doen geen concessies..."

Nicole Raats is in 1999 in Noordwijk komen wonen en heeft als passie paarden. De markt in de straat was aanleiding om met een lid van de Commissie in gesprek te raken en die vroeg: "Wil je misschien vrijwilliger worden?" "Ik werd toen gebeld om kennis te komen maken en voor ik het wist werd ik marktmeester, samen met Pia Olierook. De taak is om te zorgen dat markt vol staat, we gaan mensen zoeken en benaderen, we regelen en organiseren. We huren kramen en zorgen dat iedereen de juiste plek krijgt. Het is voor mij het eerste jaar met twee marktmeesters en het is een zware taak. We hebben veel overleg met elkaar en geven elkaar feedback. Er zijn tachtig tot vijftig kramen en een paar losse standplaatsen. Er zijn veel aanmeldingen maar er moet genoeg groen blijven en niet teveel kitsch. Dus home en lifestyle, geen rommelmarkt... We zoeken een balans in het aanbod; het uitgangspunt is dit jaar: méér groen."

Gaby Beuk heeft een grote passie voor muziek en regelt dat al meer dan 5 jaar. Het is een spraakmakend onderdeel van de Tuinenmarkt. Jazz hoort daarbij en op het Lindenplein hoort men van klassiek tot modern. "Ieder jaar rustig beginnen maar het eindigt met een uitsmijter. Ik ben in de groep gekomen als opvolger van mijn moeder en heb een aardig netwerk opgebouwd. Maar ik ben altijd in voor nieuwe muziekcontacten".

Angeline Beugeldijk heeft een passie voor tuinieren. "Het concept is zoeken naar een combinatie van muziek en tuinen met marktkramen op de Voorstraat die daarbij passen. Van de locatie word ik blij. De bereidwilligheid is groot om tuinen open te stellen en de eigenaren werken mee om mensen uit het hele land op bezoek te krijgen..."

Van links naar rechts:
Ellen Alkema-Vrijwilligers (voor), Janine Lamers-Kunst, Pia Olierook-Marktmeester, Josje van der Tonnekreek-coördinator, Angeline Beugeldijk-Open Tuinen, Nicole Raats-Marktmeester en Gaby Beuk-Muziek

Tekst: Gerard Persoon Fotografie: privécollectie

BEP VAN OOSTEN

Een geliefde Noordwijkse dichteres

[1938-2012]

Op 21 maart 2012 overleed op 74-jarige leeftijd Elisabeth van Oosten-Winter. Zij was beter bekend als Bep van Oosten, de vrouw van de voormalige groenteboer in de Lindenhofstraat, die zulke gevoelige en aansprekende gedichten kon maken.

Bep Winter – die aanvankelijk Bets werd genoemd – was een van de tien kinderen uit een katholiek boerengezin in Uitgeest. Halverwege de jaren zestig kreeg zij verkering met Jan van Oosten, waarmee zij op 21 oktober 1966 in het huwelijk trad. Sindsdien woonde het echtpaar in Noordwijk.

Achter de toonbank ontwikkelde zij haar talent

In 1981 besloten Jan en Bep een eigen groente- en fruitzaak op te zetten in de bedrijfsruimte onder hun bovenwoning in de Lindenhofstraat. Bep bracht voortaan heel wat uren in de zaak door. Deze vrouw achter de toonbank beschikte over een uitgesproken dichttalent; daar kwam haar omgeving en een steeds grotere kring steeds meer achter. Er waren in haar leven heel wat momenten van verdriet geweest. Het maken van gedichten werd voor haar een middel om daar uiting aan te geven en te verwerken. Het versterkte haar vermogen zich in te leven in het verdriet van anderen.

Op 21 oktober 1966 werd het huwelijk voltrokken tussen Jan van Oosten en Bep Winter

Een versierd album als cadeau

Wie wat te vieren had, kon weleens rekenen op een door haar speciaal samengesteld album. In zo'n prachtig versierd album stonden met de hand geschreven gedichten naast tal van versieringen in de vorm van plaatjes en foto's. Zo kregen bijvoorbeeld Hak van Nes bij zijn afscheid als huisarts (1988) en later pastoor Wim Kleijn ter gelegenheid van zijn veertigjarig priesterfeest (1996) zo'n uniek album.

De eerste bundel, geïllustreerd

In 1989 verscheen bij Uitgeverij Citadel in Oegstgeest haar eerste bundel met als titel: 'Onbetaalbaar', bedoeld als een postuum eerbetoon aan haar acht jaar daarvoor overleden moeder. Het boekje, op klein formaat, bevatte een aantal korte gedichten met illustraties door Tineke Versteeg. De gedichten waren niet in drukletters, maar in Beps handschrift afgedrukt. Enige tijd later verscheen de bundel 'Alleen', waarin door het grotere formaat langere gedichten geplaatst konden worden. Bij Uitgeverij Contact verscheen ook het bundeltje 'Een klein beetje warmte', dat tevens een uitgave in miniformaat kende.

Ook de Vereniging De Oude Dorpskern onderkende haar dichtcapaciteiten en maakte in de periode 1990-1992 in verschillende afleveringen van het blad Kernpunten ruimte voor in totaal tien gedichten over o.a. de Jeroenskerk.

'Wat hebt u een prachtig handschrift'

Bep was een uitgesproken natuurtalent; zonder specifieke opleiding was zij in staat de taal goed te hanteren. Niettemin gaf zij zich toch op voor een schriftelijke cursus 'Verhalend schrijven'. Vol lof waren de opmerkingen die een docent over haar werk maakte: 'Mij trof de bijzondere sfeer van uw poëzie en het sterke gevoel van klank. Als u verder gaat met dichten zult u stellig nog meer kunnen. Ik was aangenaam getroffen door heel wat regels, die naar mijn gevoel precies raak waren. Overigens: wat hebt u een prachtig handschrift: een schoonheid op zich! Ik ben jaloers!'

Noordwijks wel en wee

Het jaar 1991 werd voor Bep een bijzonder productief jaar. Ter gelegenheid van het 125-jarig bestaan van Noordwijk als badplaats gaven First Lady en Verkade Bedderie aan Bep de opdracht een gedichtenbundel samen te stellen. Bep schakelde Jos Witteman erbij in: hij nam een deel van de gedichten voor zijn rekening. Eugenie de Geus verzorgde de illustraties. Het eerste exemplaar van de bundel 'Noordwijks herinnering in gedicht en tekening, 1866-1991' werd op

4 april overhandigd aan de heer W. Rovers, voorzitter van het comité 'Noordwijk 125 jaar badplaats'.

Bep was inmiddels zo getroffen door de geschiedenis van Noordwijk, dat zij besloot een nieuwe bundel samen te stellen, die de naam kreeg: 'Noordwijks wel en wee. Van Dorus Mol tot Stoute Kee'. De nieuwe bundel bevatte pentekeningen van

Dick Schaap sr. en werd op 10 december 1991 tijdens de Kerstmarkt in de Oude Jeroenskerk gepresenteerd. De belangstelling voor de bundel was enorm: in een mum van tijd was de eerste oplage uitverkocht. Geen wonder want wie wat sfeer van het Noordwijkse verleden op een andere manier dan in een geschiedenisboek wilde proeven, vond in de bundel rake typering van bekende figuren als Henriëtte Roland Holst en Kees Verwey, maar ook volksfiguren als Dorus Mol en Stoute Kee.

Haar betrokkenheid in 'Stop de oorlog'

De burgeroorlog in het toenmalige Joegoslavië liet haar niet onberoerd. In 1993 bracht zij zelfs bezoeken aan een asielzoekerscentrum met Bosnische vluchtelingen in Haarlem. Bep trok zich hun lot zeer aan. Zij verzamelde al snel een aantal gedichten die in de bundel 'Stop de oorlog!' met een voorwoord van wethouder J. Bedijn werden opgenomen. Ook verscheen er een vouwblad onder de titel 'Jedna majka' ('Een moeder').

Bep was de laatste vijftien jaar van haar leven als dichteres niet meer zo actief. Er waren teveel problemen met betrekking tot de gezondheid van haar man (de zaak in de Lindenhofstraat was inmiddels opgeheven), maar ook van haarzelf. Maar er zullen in heel wat huiskamers nog boekjes, boekenleggers, tegels met haar gedichten aanwezig zijn, die een herinnering vormen aan een bijzonder mens en geliefde dichteres.

Onze weg.

Wij volgen saam dezelfde paden,
vaak donker, soms bezaaid in 't licht.
Mij, een man, groot en sterk in daden,
U, een vrouw, die maar droomt en dicht.

Vaak verlopen onze wegen
wat moeizaam en mijlen uit elkaar,
maar dan klinkt joud lach mij tegen
en wordt ons pad weer recht en klaar.

Want altijd gaat de zon weer schijnen
op de weg die we moeten gaan,
het doet overwoelen snel verdwijnen
en trouw blijven wij naast elkander staan.

Maar eens moeten onze wegen scheiden
en zal een van ons, wat bang
de weg alleen gaan, dat is niet te vermijden.

Dan zal het leven, waar ik zo aan hang,
recht uit het vermoeide lichaam glijden...
Houdt mij dan stevig vast en lang...

Haar prachtige
handschrift
wekte alom
bewondering

NOORDWIJKS WEL EN WEE
van Dorus Mol tot Stoute Kee

Tekst: Helmus Wildeman Fotografie: Hans v.d. Hoeven

Dick Passchier

In 1979 stonden Jan van den Haak en Jan Buijze bekend als een duo dat in Noordwijk allerlei leuke dingen regelde. Van den Haak, een echte 'Zeeër' en Buijze, bestuurslid van de Oranje Vereniging Noordwijk-Binnen waren het met elkaar eens dat er wat moest gebeuren om Noordwijk Binnen beter op de kaart te zetten.

Alle attracties en activiteiten dreigden in die tijd naar 'Zee' te gaan en er moest wat tegenwicht ten faveure van 'Binnen' komen.

Ze dachten daarbij direct aan een wandeling langs monumenten en panden in de historische dorpskern en polsten daarvoor Hein Verkade en Dick Passchier als mogelijke samenstellers en rondleiders van een aansprekende route.

Hoe de eerste rondleiders werden gestrikt

Ze gingen daarbij gewiekst te werk, door Verkade en Passchier, onafhankelijk van elkaar, te vragen wie ze daarbij wilden betrekken. De een beval de ander aan.

V.d. Haak en Buijze deden net of ze dat een geweldig idee vonden, waar ze graag gebruik van maakten, maar ze hadden het van tevoren zelf al lang zo bedacht.

Combinatie van geografie en bouwkunde

En zo begon het. Hein Verkade, de man met grote belangstelling voor de sociaal geografische ontwikkeling van de Rijnstreek en Dick Passchier, zeer geïnteresseerd in historische gebouwen en architectuur, bedachten een route in 'Binnen' en vulden die stukje bij beetje in. Daarbij werden ze geholpen door Noordwijkers die hen allerlei verhalen en historische gegevens aan de hand deden. Arie Lindhout (van de firma Groeneveld & Lindhout) was een kenner van de beroemde Noordwijkse kruiden en het gebruik daarvan in het Pruisische leger, Dingeman Kleijn bleek een levend geschiedenisboek m.b.t. het St. Jorisgilde en Kees Benschop kende de Grote Kerk van binnen en van buiten en kon daarover buitengewoon boeiend vertellen.

De eerste route

De route startte bij het gemeentehuis en de Weeshuispoort en liep via het noordelijk deel van de Voorstraat (huis v.d. Does met 18e eeuwse gevel), tot aan Calorama en vervolgens weer terug naar de Voorstraat (oudste huis van Noordwijk), over de Offemweg (de Doelen) en de Doelensteeg naar de Grote Kerk, zoals de Oude Jeroenskerk toen werd genoemd. Een uitstapje tot aan de eerste verdieping van de toren hoorde daar toen bij. (In 2010 is de torenbeklimming en de rondleiding in de toren door Hans van den Berg en zijn torengidsen tot een heel nieuw evenement uitgebouwd.)

Hein en Dick ontmoetten bij het samenstellen van de wandeling veel medewerking van bewoners, instanties en het toenmalige kerkbestuur. Dick Passchier benadrukt dat Hein Verkade opende alle deuren. In een jaar hadden ze een onderbouwd verhaal klaar en konden de rondwandelingen beginnen. Om niet meer te achterhalen redenen werd gekozen voor de dinsdagavond en dat is tot op de dag van vandaag zo gebleven.

Om het ook voor toeristen een aantrekkelijk uitje te maken werd de rondwandeling steeds besloten met koffie bij Hof van Holland. In het eerste jaar nam de evenementencommissie de kosten van wandeling en koffie voor haar rekening. Daarnaast betaalden de deelnemers f 2,50. Een schijntje voor zoveel moois!

Het team moest worden uitgebreid

Ondanks de summiere publiciteit over de rondwandelingen, bleek de formule aan te slaan. Het rondleidersteam moest dan ook al gauw worden uitgebreid. Conny Eichelsheim was de eerste versterking, Hans Klein volgde en later kwamen daar

Van Links naar rechts: Hans Meiland, Conny Eichelsheim, Dick Passchier en Henny van der Zalm. Zittend: Rens Tienstra

Hans Meiland en Henny van der Zalm en nog weer later Rens Tienstra bij.

De groepen die werden rondgeleid bestonden uit toeristen en Noordwijkers. En dat is nog steeds zo. 'De Noordwijkers waren steeds verbaasd te ontdekken dat Noordwijk zo veel monumenten en historie heeft', zegt Dick Passchier. 'Dat maakte hen nog trotser op hun dorp dan ze al waren'.

De zuidelijke route erbij

De eerste route bleek op den duur toch wat aan de korte kant. Bovendien had De Oude Dorpskern nog veel meer cultureel erfgoed te bieden. Zo werd zo'n 15 jaar geleden na de noordelijke ook een zuidelijke route ontwikkeld. Die begon ook bij het Raadhuis en liep via Voorstraat en het Lindenplein terug naar de Voorstraat, vervolgens via de Douzastraat naar de Pickéstraat met het kruidenwinkeltje van Alkemade. Daar hield René van Houten een boeiend verhaal over de opkomst en de bloeiperiode van de Noordwijkse kruidenteelt. Tenslotte liep de groep door de Bronckhorststraat weer terug naar Hof van Holland voor het kopje koffie of afzakkertje. Een mooi slot van een wandeling die de deelnemers verder liet kennismaken met de Lindenhof, de touwslagerijen die Noordwijk rijk was, de boerderij van van der Plas met het gebruik van schelpen tussen het gewelfde, gemetselde kelderplafond en de houten kamervloer en de Jacobsbrug over de voormalige Wetering.

Nog steeds niet klaar

"Er is nog heel veel meer te vertellen", vindt Dick Passchier, "Over bijvoorbeeld de opgravingen op de Nieuwe Offemweg en de Gooweg, op de plek van de Kuip en de gerenoveerde R.K. Jeroenskerk. En dan zijn de verworven stadsrechten, die na een jaar weer werden afgepakt nog niet eens aan bod geweest. Nou ja, "Noordwijk in de loop der Eeuwen" van Jan Kloos heb je ook niet in één avond uitgelezen", besluit Passchier zijn lofzang op de historie van Noordwijk.

Historische Rondwandeling Noordwijk Binnen: al 33 jaar een begrip!

De Voorstraat, mijn straat

De kruising Voorstraat Offemweg die historisch gezien is verminkt. Weg fietsenmaker Jan Vink, weg café restaurant "de Beurs".

De Voorstraat, ik zou er een boek over kunnen schrijven

De diverse hoofdstukken flitsen nu al door mijn gedachten: Verkeer, spelen op straat, de bewoners van Westend tot Lindenplein, het deftige deel, de tramhalte. Het houdt eigenlijk niet op, onderwerpen te over. Eigenlijk kan ik over elk huis en de bewoners wel een verhaal vertellen. Hoe winkels langzaam maar zeker verdwenen. Hoe de huizen in de periode na de tweede wereldoorlog, door aanpassingen hun oorspronkelijke karakter verloren. Onder invloed van nieuwe bewoners. Onder invloed van de tijd. Families waarvan ik als kind niet anders wist dan dat zij op de Voorstraat thuishoorden, verdwenen. De Aldersjes, de de Mooytjes, de Bouhuisjes, de van Eedens, de Holsies, de Hoogeveentjes, de Reekertjes. En dan vergeet ik nog Bestebroer, Ome Aad Kapel, Nolletje van Dorsen, Herman Lieftink, 'Alkemade de Bril' en nog veel meer. De kinderen vlogen uit. Hun ouders, voor de tijd die hen restte, achterlatend. Nieuwe families kwamen daar voor terug. Er gebeurde van alles. De landerijen van kweker Jacob van Eeden werden de ondergrond voor heuse drive –in woningen. De paardenstal van Piet Brouwer SR, de schelpenmaalders van Bart de Groot en melkslijterij van Lou van der Holst moesten plaats maken. Bouwbedrijf Vogelaar verdween. Ook café-restaurant de Beurs bleef niet bestaan.

Het beeld blijft veranderen

'De Beurs', Honderden Noordwijker ontmoetten tijdens dansavonden in die zaal hun eerste liefdes. En even zovelen vierden daar de huwelijksdag. Verenigingen hielden er hun feestavonden. Maar het onherroepelijke einde kwam ook voor 'de Beurs'. Inmiddels leven er de 'nieuwe Voorstraat-ers'. En deze harde kern heeft zo zijn eigen ideeën uitgewerkt. Wat ooit was, valt langzaam maar zeker onder de slopershamer. Wat terug komt zijn de neo-Voorstraatgevels. Gevels die wat mij persoonlijk betreft de historie heel veel geweld aandoen. Maar daarom ben ik er nog niet tegen. Juist niet. Het zijn de nieuwe ontwikkelingen, die gezamenlijk weer een nieuwe tijd uitstralen. Die over lange tijd wederom historisch zullen zijn.

Waar gaat dat naar toe?

Dit voorjaar verdween opnieuw een voor mij zo memorabel pand. Was eerst de fietsenwinkel van Hans Vink omgetoverd tot een woonhuis en had het huisje van visboer 'Frans de schrapper' plaats gemaakt voor een eigentijds paleisje, nu weer was het de beurt aan de zelfbedieningswinkel van Japie Hoogeveen. En ook hierbij flitsen weer jaren geschiedenis voorbij. Opvolger Piet kreeg tot zijn genoegen de vergunning om de oude winkel, waarvan slechts weinigen nog weten dat er kruidenierswaren werden verkocht, te slopen. Hij gaat nog een keer iets moois realiseren op de plek waar in mijn jeugd onsjes zout, suiker en soda in bruine puntzakken werden afgewogen.

Straks zal waarschijnlijk ook het aloude "Hof van Holland" een gedaantewisseling ondergaan. Zoals dat al gebeurde met de furniturewinkel van Gaat Kampman, de kapperswinkel van Jan Butselaar, de bakkerij van Wanninkhof, de drogisterij van mevrouw Duister en de slagerij van Zandvoort. De Voorstraat, ooit het economisch hart van Noordwijk Binnen, compleet met raadhuis en burgemeesterswoning verandert, dat is zeker. Ooit zullen de prachtige lindenbomen massaal afsterven. Nu zijn ze echter nog steeds de trots van 'mijn straat'.

Wim Siemerink

Tekst: Willem van Vugt Fotografie: Monica Stuurup

Een interview met Greetje Knetsch van de nieuwe PAsPARTOE vestiging Noordwijk, in de Albertus van Velsenstraat (zijstraat Bronckhorststraat, tegenover de Bronckhorstschool). PAsPARTOE is een onderdeel van 's Heeren Loo, onder andere bekend van 's Heeren Loo, locatie Willem van den Bergh. Paspertoe heeft vestigingen in Katwijk en Hillegom. De vestiging in Noordwijkerhout is nu verplaatst naar Noordwijk.

in de oude kern van Noordwijk Binnen

Bij PAsPARTOE krijgen mensen met een verstandelijke beperking de kans om hun artistieke en creatieve kwaliteiten optimaal te ontplooiën. De kunstenaars maken originele werken van de hoogste kwaliteit. In de winkel, galerie en kunstuitleen verhuurt en verkoopt PAsPARTOE de werken die in de ateliers worden gemaakt. Er werken en wonen in deze vestiging in Noordwijk Binnen in de dagbesteding ongeveer veertig cliënten, c.q. kunstenaars. In de drie aanpalende woningen wonen gemiddeld zes tot acht cliënten per woning. Er zijn vier ateliers: schilder-, keramiek-, cadeau- en seniorenatelier. En er is een kunstuitleen en galerie.

Waarom naar Noordwijk verhuisd?

Veel cliënten komen uit Noordwijk en die willen graag werken dicht bij hun woonomgeving. Dat biedt ook de mogelijkheden om meer te integreren in Noordwijk. Kunstenaars uit Noordwijk en omgeving kunnen ook hier terecht om te werken en te exposeren, de enige voorwaarde is dan wel samen met een van de kunstenaars van PAsPARTOE! Ook kunstenaars met een handicap zijn hier van harte welkom. Net als langdurig werklozen om als vrijwilliger mee te helpen.

Door de verkoop en kunstuitleen van de werken kunnen weer materialen aangeschaft worden voor nieuwe kunst. Eén keer per jaar gaan alle cliënten en medewerkers van alle locaties ook van deze opbrengst een dagje uit. Meer informatie over de kunstaankoop, uitleen en/of geschenken vindt u op www.paspartoe.sheerenloo.nl

Laten wij onze nieuwe burens van harte welkom heten, door middel van een bezoekje aan de ateliers en galerie aan de Albertus van Velsenstraat tegenover de Bronckhorstschool in Noordwijk Binnen!

PAsPARTOE is ook open op zaterdag 8 juni en zondag 9 juni tijdens "De markt onder de Linden" in Noordwijk Binnen.

Uitreiking publieksprijs aan winnares Marnell van Zoelen door Greetje Knetsch (Paspertoe).

In het atelier is een fraai aanbod aan kunstwerken te zien.

HELMUS WILDEMAN 'n man die van aanpakken houdt

'Ik houd niet van mensen met lange tenen, een kort lontje of klagers'

Tekst: Dorine Holman
Fotografie: Monica Stuurup

Hij werd geboren in Winterswijk en ging op zijn 21ste jaar, na militaire dienst, economie studeren aan de Vrije Universiteit Amsterdam. Hij bekwaamde zich in het vak marketing, startte in 1978 bij de toenmalige PTT Post, en was als marketing manager verantwoordelijk voor de invoering van de postcode. Een – naar eigen zeggen – machtig interessante operatie waar hij veel van heeft geleerd. Hij maakte de overgang van staatsbedrijf naar onderneming mee, en werd medeverantwoordelijk voor de

ontwikkeling en invoering van de nieuwe huisstijl. Hij werd vervolgens Hoofd Beurzen en Tentoonstellingen en startte in 1998 zijn eigen consultancy bedrijf. Helmus woont met zijn vrouw Anneke sinds 1978 in Noordwijk, en nog steeds met veel plezier. Dit jaar wordt hij 70, maar hij weet van geen ophouden. En gelukkig maar, want de vele verenigingen, stichtingen en instellingen waar hij zich voor inzet zouden het lastig krijgen zonder deze 'aanpakker': Niet voor niets uitgeroepen tot Noordwijker van het Jaar 2013.

Het kan niemand begin januari zijn ontgaan, in iedere lokale krant stond hij trots, met een brede glimlach, naast de burgemeester: Helmus Wildeman, Noordwijker van het Jaar 2013.

Een echte 'aanpakker' die ogenschijnlijk op alle vlakken van het lokale sociale en culturele leven zijn bijdrage levert. Van Muziek in Jeroen, ZEEPaanZee Zeeman Theaterproducties, Comité Open Monumentendag, het restauratiefonds Knipscheer-orgel van de Jeroenskerk, de Stichting ter Behoud Kunstwerk Ab Steenvoorden en advieswerk voor Groot Hoogwaak, tot hoofdbassadeur van alle zwerfafval in Noordwijk in het kader van Nederland Schoon.

Hoe is het om Noordwijker van het Jaar 2013 te zijn?

'Ik vind het een hele eer om deze titel te mogen dragen. Ellenbogenwerk zit niet in me, maar echt bescheiden van aard ben ik nou ook weer niet. Toen het juryrapport tijdens het diner voorgelezen werd, dacht ik halverwege de speech van de burgemeester, "verrek, ik word het". Hoewel ik graag relatieveer is het toch leuk om te realiseren dat er jaarlijkse honderden Ridders in de Orde van Oranje Nassau worden benoemd, en maar één Noordwijker van het Jaar. Dus ik wil graag mijn steentje bijdragen aan de inhoud van deze titel.'

Je staat bekend als een 'aanpakker', hoe komt dat?

'Ik heb een hekel aan mensen met lange tenen, een kort lontje of klagers. Ik vind dat je gewoon wat moet doen als je je ergens aan ergert. Zo ben ik ook 'ZAP'per' van het jaar geworden: zwerfafvalpakker in het kader van Nederland Schoon. Je kunt als bewoner van Noordwijk niet alleen maar naar de gemeente wijzen. Mijn stelling is dat als iedere Noordwijker in een kring van 20 meter rond zijn huis het zwerfafval opruimt, we verlost zijn van heel wat troep. Vandaar dat ik het plan heb geïntroduceerd voor de Opschoondag, dit jaar op 9 maart jongstleden. Maar ik doe graag nog meer. Want er valt voldoende aan te pakken; bestuurlijk, maar ook organisatorisch op het maatschappelijk, politieke of sociale vlak. Ik ben positief ingesteld en op mijn leeftijd (hij wordt dit jaar 70, red.) is het belangrijk om nog actief te blijven, anders glijd je af naar een keutelniveau of kom je stil te staan. En dat wil ik niet.'

Maar waarom zo veel verschillende activiteiten?

'Hoewel ik geen idealist ben, ben ik wel altijd op zoek naar hoe we de samenleving prettiger kunnen inrichten. En ik vind dat ik daar mijn bijdrage aan moet leveren. Dat klinkt als een heel liberaal standpunt, maar het gaat volgens mij over eigen verantwoordelijkheid nemen. En als ondernemer met gereformeerde afkomst vind ik dat je je als mens op velerlei vlakken moet inzetten. Vandaar dat ik nog actief ben in het bestuur van het CDA, maar ook advieswerk doe voor Groot Hoogwaak, me inzet voor diverse culturele- en erfgoedstichtingen en me bijvoorbeeld sterk maak om het kunstwerk van Ab Steenvoorden - dat na het slopen van het Join gebouw

is opgeslagen - weer wordt teruggegeven aan de Noordwijkers. Iedereen krijgt de kans om door middel van adoptie van letterlijk een stukje van dit kunstwerk, ook emotioneel eigenaar te worden. Zelf dingen doen dus, anders heb je geen recht van spreken, dat is mijn overtuiging.'

Heb je nog een boodschap aan de lezers van Kernpunten?

'Wees fatsoenlijk, wees aardig en houd je straatje schoon. En niet alleen op de Opschoondag. Maar zet vooral ook de historische aspecten van ons oude dorp op de kaart. Blijf strijden voor een leefbare kern en word een concurrent van Noordwijk aan Zee. Dus ik pleit er voor dat er meer horeca in Noordwijk-Binnen komt en dat de Kerkstraat een mooiere winkelstraat wordt. De Voorstraat en omgeving is natuurlijk een prachtig monument met al die bijzondere huizen, maar onvoldoende levendig. Noordwijk-Binnen wordt niet zomaar een bruisend Sevilla! Dus blijf dingen doen en houd de moed er in. Dat wens ik niet alleen het bestuur van de vereniging De Oude Dorpskern toe, maar zeker ook de bewoners en ondernemers.'

"Zelf dingen doen, anders heb je geen recht van spreken"

Noordwijker van het Jaar 2013

Voor de zesde keer Korenfestival Noordwijk!

Op zaterdag 8 juni 2013 vindt in de prachtig gerestaureerde RK St. Jeroenskerk voor de zesde keer het Korenfestival Noordwijk plaats. Dit evenement, dat om de twee jaar wordt gehouden, valt ook dit keer samen met de eerste dag van de jaarlijkse Tuinenmarkt. Het festival zal om 10.00 uur door burgemeester J.P.J. Lokker worden geopend.

Dit keer zijn het maar liefst 17 koren die op die dag hun beste beentje voorzetten. Zoals vanouds zijn koren uit Noordwijk op het festival goed vertegenwoordigd. Er zijn ook koren uit andere plaatsen zoals Voorschoten, Den Haag, Rotterdam, Weesp en Beek (Limburg). Er zijn verschillende soorten koren te zien en te horen: kerkkoren, gemengde koren, vrouwenkoren, popkoren, een mannenkoor en een zeemanskoor. Ieder koor verzorgt een bijdrage van ongeveer 20 minuten. Om 17.15 uur wordt het Korenfestival Noordwijk met een gezamenlijk lied door alle deelnemers afgesloten.

Het begon als 'Torenfestival'

Het Korenfestival Noordwijk begon in 2000 onder de naam: 'Torenfestival Noordwijk'. De toren van de RK St. Jeroenskerk moest dringend gerestaureerd worden en daarvoor werd de actie 'Draag ook uw een steentje bij' gehouden. Vijftien koren deden toen mee aan het festival, dat artistiek en financieel een groot succes werd.

Vanaf 2005 wordt het Korenfestival om de twee jaar in de RK St. Jeroenskerk gehouden. In 2009 was er voor het

eerst een bijdrage van een buitenlands koor: de 'Rough Diamonds' uit Engeland. Zowel toen als twee jaar later verzorgde dit koor tevens een muzikaal optreden tijdens de Tuinenmarkt in de muzikentent op het Lindenplein.

Gratis toegang, van 10.00 tot 17.15

De toegang tot de kerk is de gehele dag gratis. Iedereen kan dus komen en gaan wanneer hij maar wil. Het Korenfestival Noordwijk wil na afloop graag iets schenken aan een goed doel. Helpt u mee door wat in de collectebus of op een van de collecteschalen te doen? Voor dit goede doel wordt een rommeltjesmarkt op het plein voor de kerk gehouden.

Korenfestival Noordwijk
zaterdag 8 juni 2013
RK St. Jeroenskerk
Noordwijk-Binnen
10.00-17.15 uur

Meer informatie over het korenfestival is te vinden op www.korenfestivalnoordwijk.nl, of bij Marianne van Dijk-Gribling, 071-3611625, ma.gribling@ziggo.nl

HOTELROYAL

Hotel Royal is een gezellig familiehotel, gelegen in de oude en historische dorpskern van Noordwijk-Binnen dat buiten een perfecte service de ideale ruimte biedt voor het vieren van al uw familie-, huwelijksfeestjes, recepties, babyborrel of gewoon een gezellige bijeenkomst. Graag verzorgt Hotel Royal met smaak uw buffet of diner en het schenken van de borrel is uiteraard bij een kastelein met zoveel jaar ervaring in goede handen.

ETEN&DRINKEN

Op vrijdag, zaterdag en zondag opent Restaurant Hotel Royal haar deuren en dekken wij onze tafels op voor het diner zodat u kunt proeven en genieten van de overheerlijke gerechten die onze koks Edwin Onderwater en Michael Spiekerman bereiden. Culinaire genieten à la carte en een speciaal ROYAL-(maand)menu, uiteraard onder begeleiding van passende dranken.

VOORGERECHT

HOOFDGERECHT

DESSERT

Voorstraat 76 • 2201 HZ Noordwijk-Binnen • T 071 364 65 12 • www.hotelroyal.nl • www.royaletenendrinken.nl

[DE OUDE Dorpskern]

Word lid en steun het dorpsgezicht van Noordwijk-Binnen

Voor slechts € 15,- per jaar steunt u de "Vereniging De Oude Dorpskern" en helpt u het dorpsgezicht te behouden en de leefbaarheid te versterken. Geef u

op per e-mail aan ledenadministratie@deoudedorpskern.nl of ga naar de website www.deoudedorpskern.nl en vul daar het inschrijfformulier in.

Geniet van... open tuinen, tijdens de Markt onder de Linden op 8 en 9 juni

ONDER DE LINDEN

Zoals voor 100 jaren
er kleine winkels waren
met vlees, textiel en lekkernij
met leven in de brouwerij,
of vroeger nog, met rechtbank, scholen,
een drukke straat, niet om te dolen
in ledigheid en mijmerij,
men kende jou, hier hoorde jij.

De Voorstraat dus, met haar rijtuigen en tram,
een 'shopping mall', een Noordwijkse 'Dam',
waar't rook naar vers bruin en paardenvijgen,
naar kaantjes, haring en groene zeep,
met hordes schoffies, die op hun donder krijgen,
en twee grote kerken, met in hun greep
de deftige juffers, moeders en maagden
met een leven 'hoe het hoort', die zelden klaagden,
waar je voor de heren van stand
je hoofddeksel lichtte, als betoon van eer,
waar je in de winkels koning was, koning klant,
die oude tijd, die is niet meer!

EEN STRAAT IS EEN STRAAT IS EEN STRAAT

...Maar
eens in het jaar
worden de oude lindebomen
wakker geschud uit hun dromen
dan is het er weer
de reuring van weleer
dan lopen de mensen in drommen te struinen
dan zijn ze er weer, de open tuinen
dan zijn er zeldzame bloemen en planten
en varens en hortensias en aanverwanten.
Het lijkt dan betoverd - als een toneel
met oude ambachtslui, muzikanten - en veel!
De juffers zijn terug met grote hoeden,
de schoffies stelen likjes jam, stukjes kaas
zinken ketels zijn gewilde goederen
sapjes van toen, Omas recepten, een waas
blijft hangen van een tijd, die bleef staan
tussen planten en bloemen, in deze laan
als deel van het geheel in ruimte en tijd
ogen te kort, harten verblijd
voel je dat je leeft, ontmoet je vrienden
(tuin)markt in de Voorstraat, niets zoeken maar vinden!

geschreven door Ortrud Brandes op 18 maart 2013

(meer info op de website en aan de
stand van de Oude Dorpskern op het Lindenplein)